

Pravidla pro zpracování bakalářských prací na programu Evropská studia

Studenti si vyberou jeden ze tří typů bakalářských prací:

- 1) Práce shrnující stav poznání (*literature review*)
- 2) Analytická práce (Policy paper)
- 3) Výzkumná práce

Jiný typ bakalářské práce, který neodpovídá žádnému z výše popsaných typů, je přípustný pouze ve výjimečných, řádně odůvodněných případech, a pouze se souhlasem vedoucího oboru.

Každá bakalářská práce musí obsahovat abstrakt, který (mimo jiné) explicitně uvede, o který typ bakalářské práce se jedná.

Součástí hodnocení práce je aktivní přístup studenta ke konzultacím s vedoucím práce, stejně jako samostatnost a vlastní iniciativa studenta při zpracovávání práce.

1) Práce shrnující stav poznání (*literature review*)

Cílem je popsat a zhodnotit stav bádání v určité oblasti. Cílem literature review je seznámit čtenáře se stavem výzkumu ohledně daného tématu a zjistit, které oblasti jsou neprobádané a vyžadují tedy další výzkum. Jinými slovy, literature review kriticky shrnuje, co o daném tématu víme, a také, co nevíme a co je potřeba dále zkoumat.

Literature review nemá být seznamem anotací jednotlivých vědeckých prací, ale má být strukturováno dle témat a podtémat. Struktura literature review tedy není postavena na jednotlivých autorech (či pracích), ale je postavena na jednotlivých konceptech, teoriích či přístupech. Odkaz na autory a jejich díla je sice důležitý, ale představuje pouze podporu pro danou diskusi konceptů, teorií a přístupů.

Bakalářská práce typu literature review by měla mít následující charakteristiky:

- shrnuje relevantní literaturu k danému tématu a kriticky ji analyzuje
- hodnotí současný stav poznání z hlediska jeho úplnosti a kvality
- prezentuje autorův pohled na to, co je v současném poznání přínosné, co je méně přínosné. Dále identifikuje, u kterých témat dosud neexistují jednoznačné závěry a kde jsou v poznání daného tématu prázdná místa.
- představuje a analyzuje stav poznání daného tématu syntetizující formou, nikoliv formou výčtu autorů či vědeckých prací
- v závěru jasně shrnuje současnou úroveň poznání, identifikuje její silné a slabé stránky a navrhuje vhodné výzkumné otázky či hypotézy pro budoucí inovativní výzkum
- součástí literature review může být popis tématu, ale kritická diskuse literatury stále představuje jádro práce

Doporučená literatura: Knopf J.W. 2006. Doing a Literature Review. *PS: Political Science and Politics* 39(1): 127-132.

2) Analytická práce (*policy paper*)

Cílem bakalářské práce typu policy paper je poskytnout návrh řešení nějakého společenského problému. Na rozdíl od práce typu "výzkumná práce" nemá policy paper ambici přispět do teoretické debaty o daném problému. Policy paper identifikuje praktický, politicky relevantní problém, který je třeba vyřešit (například náboženská nesnášenlivost, korupce, porušování

lidských práv v cizích zemích apod.), identifikuje možná řešení, tato řešení zhodnotí a jasně navrhne doporučené řešení problému.

V rámci žánru policy paper se někdy rozlišuje mezi "policy study" a "policy analysis". V bakalářské práci se očekává policy study, nikoliv policy analysis (více o rozdílech viz Young and Quinn 2002). Očekává se tedy práce, která nebude psána pro konkrétního klienta s konkrétním zadáním, ale bude o problému samotném. Práce bude cílit na čtenáře z řad expertů na analýzu veřejných politik, nikoliv na aktéry s rozhodovací pravomocí (tj. politiky). Za účelem podpory argumentace tak tento žánr připouští a v konkrétních případech dokonce vyžaduje i vlastní sběr primárních dat, ne jen sumarizaci již vyzkoumaného. S ohledem na cílovou skupinu čtenářů by jazyk práce měl být odborný a argumentace by měla mít odpovídající hloubku.

Práce typu policy paper by měla (mimo jiné) obsahovat tyto body:

- Abstrakt jasně shrnující hlavní argument/doporučení
- Popis závažného policy problému a odůvodnění, proč je problém třeba řešit. Je třeba jasně popsat kontext, ve kterém problém nastává a dále srozumitelně sdělit záměr/cíl práce
- I policy paper obsahuje metodologickou sekci, přestože se tato může poněkud lišit od research paper. I tak je však třeba jasně popsat, z jakých dat vycházíte, a jak s nimi budete pracovat a jaký bude Váš celkový postup práce a argumentace.
- Popište také limity Vašeho postupu, neboť je zřejmé, že jedna studie sotva může zahrnout všechny aspekty zkoumaného policy problému. Stejně tak je možné, že jste nebyli schopni sebrat veškerá data, např. z důvodu jejich omezené dostupnosti apod.
- Popis možných způsobů řešení problému
- Analýza pravděpodobných dopadů jednotlivých popisovaných alternativ, jejich silných a slabých stránek
- Doporučení, tedy naznačení preferované alternativy a uvedení argumentů, proč je Vaše volba nejlepším řešením problému

Doporučená literatura: Eóin Young a Lisa Quinn. 2002. *Writing Effective Public Policy Papers. A Guide for Policy Advisers in Central and Eastern Europe*. Open Society Institute.

3) Výzkumná práce

Cílem výzkumné práce je obohatit naše poznání určitého jevu nebo tématu. Základem výzkumné práce je tedy novost poznatků, které přináší. Výzkumná práce stanoví výzkumnou otázku, zhodnotí, jak na tuto otázku odpovídá existující odborná literatura, určí, co v existující odborné literatuře chybí a tuto mezeru v poznání pak zaplní.

Doporučená struktura výzkumné bakalářské práce:

- Úvod: Uvedení tématu, odůvodnění jeho praktické a teoretické důležitosti, formulace (uvedení) hlavní výzkumné otázky (tj. obecného cíle práce), stručné odůvodnění, proč je daný jev třeba zkoumat (proč existující literatura nestačí). Stručně shrne výsledky analýzy a stručně přestaví hlavní tezi práce, ke které práce dospěla a kterou bude autor obhajovat.

- Literature review (teoretická část): Konceptualizace pojmů, prezentace a kritické zhodnocení stávající literatury k tématu (jak psát literature review - viz sekce "Práce shrnující stav poznání (literature review)"). Podrobnější prezentace odůvodnění, proč je daný jev třeba zkoumat (proč existující literatura nestačí). Formulace hypotéz či konkrétních výzkumných otázek.
- Data a proměnné: Popis dat použitých později v analýze (vč. popisu sběru dat), operacionalizace proměnných, metoda zpracování dat. Data a proměnné mohou být samozřejmě kvalitativní k kvantitativní povahy v závislosti na předmětu výzkumu.
- Analýza: Prezentace analýzy dat, diskuse výsledků, zhodnocení hypotéz/odpovědí na výzkumné otázky.
- Závěr: Velmi stručně připomene cíl práce a přínos práce. Stručně shrne výsledky analýzy a poskytne odpověď na výzkumné otázky. Poskytne zamyšlení se nad aspekty potenciálně oslabujícími platnost výsledků analýzy. Může navrhnout směřování budoucího výzkumu.

Téma výzkumné práce musí brát v úvahu rozsah bakalářské práce a nutnost obsáhnout všechny části výzkumné práce (literature review, teoretické zakotvení, data, metoda). Zkoumaný problém by tedy měl být spíše omezenější a testovat by se měly spíše výseky teorií či modely. Doporučujeme téma a zadání výzkumně zaměřené práce včas a pečlivě konzultovat s potenciálním vedoucím.